

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XV. (a) Clemens III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

excommunicationis sententiam, quam in eos ferret Beneventanus Archiepiscopus, qui ipsi visitanti provinciam suam procuracionem ratione visitationis debitam perolvere nollent. Et Innocentius IV. in cap. 1. Bonifacius VII. in cap. final. hoc tit. lib. 6. prescribunt formam servandam ab Archiepiscopo, dum visitat Ecclesias suffraganeorum suorum: & in cap. cum ex eis cap. nostro, de penit. & remiss. supponitur, Archiepiscopo, dum visitat provinciam suam, posse confessiones iudiciorum suffraganeorum audire. Unde Ivo Carnot. epist. 182. Dainbertum Archiepiscopum suum Senonensem orat, ut Ecclesiam Carnotensem visitaret, ut de excessibus quorundam Clericorum plenius instrueretur, eosque corrigere posset. Et Gregorius IX. in cap. penult. de arbitr. Abbatissa Jotrensi scribens statuit, quod cum quaestio olim suborta esset inter Archiepiscopum Senonensem ex una parte, & monasterium Jotrense ex altera, super eo, quod idem Archiepiscopus assererat monasterium illud Metropolitico iure sibi parere, procuracionesque ab eo pro visitatione exigeret, & compromissum inter eos factum fuisset, illum ratum habuit. Idem etiam deducitur ex epistola 76. Stephani Tornacensis; & hanc potestatem visitandi propriam Provinciam in Archiepiscopis agnoscunt Marianus de visitat. num. 7. vers. 3. Riccius de praemin. Archiepiscop. privit. 16. Caesar de Eccles. Hierarch. disp. 5. §. 2.

4. Contrarium tamen, immò Metropolitanum tantum jus habere visitandi propriam Metropolitim, quando suffraganeus negligens est, & ita ob ejus negligentiam devolvit jus visitandi ad Archiepiscopum, docuit Glossa verbo *Metropolitani*, in cap. 9. quaest. 3. pro cuius sententia facit idem textus, ibi: *Nullus Primas, nullus Metropolitanus, nullusque reliquorum Episcoporum alterius adeat civitatem, aut ad possessionem accedat, que ad eum non pertinet, & alterius est parochia, nisi vocatus ab eo, cuius juris esse dignoscitur, aut quicquam ibi disponat, vel ordinet, si sui gradus honore potiri voluerit.* Moveri etiam poterat Glossa auctoritate octavae Synodi sub Hadriano II. *actione 10. can. 19. in edit. Anastas. Biblioth.* quo canone fugiatur avaritia Metropolitanorum, qui sub obsequio visitationis proficiebantur ad Ecclesias

suffraganeorum suorum, & indebitas procuraciones exigebant; *Universim siquidem definit hec Synodus, nullum Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum relinquere propriam Ecclesiam, & sub occasione quasi visitationis ad alias accedere, & potestate propria in inferiores abuti, & consumere redditus, qui apud illos inveniuntur ad Ecclesiasticam dispositionem, & alimenta pauperum: & excepta hospitalitate, qua ex necessario transitu accesserit, iterum nihil aut exigere, aut recipere ex iis, que sunt Ecclesie, vel suffraganei.* Nam videtur illis in verbis Synodus jus visitationis faciendae, aut procuracionis pretextu visitationis exigendae Metropolitanis omnino denegasse: & sanè similis visitationis rara exempla sunt primis Ecclesie saculis: immò Nicolaus I. in epist. ad Radulphum Archiepiscop. Bituric. & Ivo Carnot. epistol. 83. & 85. docent, in vitis Episcopis Provincie Metropolitanum in Ecclesiis provincialium nihil posse: quod & docuit Gratianus in fine 9. quaest. 3. & in dist. cap. cum ex officii, docetur Archiepiscopum Senonensem sententiam excommunicationis protulisse in eos, qui tempore visitationis illi procuraciones denegabant. Igitur quia iure communi attento id facere non poterant. In qua difficultate, immò & iurum antinomiam credo cum Hallerio de Eccles. Hierarch. lib. 4. artic. 4. §. 6. non fuisse solitos Metropolitanos olim integræ alicujus Diocesis suffraganei sui, nisi ob valde gravem causam, visitationem aggredi, sed duntaxat vel invitatos, seu ut scandalo aliquando, vel malo publico occurrerent, ad Ecclesias suffraganeorum accessisse: postea verò ut ordinariæ negligentie suffraganeorum moderamen imponeret Ecclesia, nec tamen illos negligentie notaret, Metropolitanis integram visitationem permisisse; ita tamen temperatâ eorum auctoritate, ut & utilis esse posset, & tamen suffraganeorum Episcoporum auctoritati minimè præjudicaret, sed eam corroboraret potius, quam infirmaret: tandem Concil. Trident. eandem facultatem Archiepiscoporum visitandi Ecclesias suffraganeorum, sess. 27. restrinxit, statuens, ut non possint illi provincias eorum visitare, nisi causâ cognitâ, & probatâ in Concilio Provinciali.

CAPUT XV.

(a) Clemens III.

Gravis admodum, & correctione dignissima inuper quærela in audientia est nostra proposita, quod salvâ conscientia sub dissimulatione transire non possumus. Cum enim Ecclesiasticæ personæ Ecclesias quamplures in Simón. Diocesi habeant, cum eas vacare contigerit, non aliter quæquam ad ipsarum regimen volunt vocare, nisi aut novum censum in Ecclesiis illis imponant, aut veterem contra constitutionem Concilii (b) Lateran. augmentent; ad ipsius solutionem instituentium presbyterum juratoriâ quandoque, vel fidejussoriâ cautione cogentes: quandam etiam partem suis usibus reddituum applicare contendunt, unde sæpè contingit, ut diocæsano Episcopo excessus hujusmodi ignorante, vel eo minimè requisito, in Ecclesiis illis inducant pro suæ voluntatis arbitrio sacerdotes.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

Zzz 3

Quo.

Quoniam igitur prædictas constitutiones Concilii pati nolumus; neque debemus aliquorum injuriâ violari, disc. v. per A. f. m. quat. cum super hoc fueritis requisiti, partibus ad vestram præsentiam convocatis, quæcunque noveritis contra constitutionem prædictam super Ecclesiis illis, vel earum censu ab aliquibus à tempore constitutionis attentata, contradictione, & ap. cess. in irritum revocantes, ab augmentatione censuum Ecclesiarum penitus absolvatis, & ad statum debitum reducat: presbyteros, quos super his juramenta illicita præstitisse noveritis, congruâ satisfactione impositâ, facientes absolvi, eos etiam, quos de cætero contra formam canonum super his venire noveritis, sine cujuscunque personæ acceptione, sub. ap. ob. censurâ canonicâ puniatis.

NOTÆ.

1. (a) **Clemens III.**] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 4.* nullibi tamen exprimitur Prælatus, cui rescribat Pontifex.
2. (b) **Lateran. augmentent.**] Ex his verbis aperte deducitur, in Concilio Lateran. relato in cap.

prohibemus, hoc titul. non fuisse aliquid noviter statutum circa novi census impositionem, quia jam illud veteribus canonibus, quos congesti pro confirmatione illius textus, prohibitum erat; sed tantum circa augmentum census jam impositi; & in hac parte novum jus ibi statuitur deinceps observandum. Commentarium hujus textus dedit in eo textu.

CAPUT XVI.

Innocentius III. *Abbati, & Conventui (a) Bellavilla.*

Quanto Creatori vestro sub Religionis habitu adstricti estis, tanto sollicitius nos convenit providere, ne per immoderati oneris gravitatem aliquatenus possit in vobis monastici profectus ordinis impediri. Accepimus autem, vobis significantibus, quod ab ipso domus vestræ foundationis primordio de fundatoris voluntate processit, ut fratribus sancti Hirenzi procuracionem unam annis singulis liberaliter exhiberetis, cum terras, vel redditus non teneatis ab eis, propter quos hujusmodi procuratio ipsis debeat exhiberi. Verum tunc temporis propter fratrum, & servientium paucitatem domum vestram exhibita procuracio non gravabat, cum fines levium non excederet expensarum: sed nunc tantum ibi excrevit numerus servitorum, & fratrum, quod ad faciendam procuracionem vix modò quatuor marchæ sufficerent, quæ pro una sufficienter fieri consuevit. Ut igitur per Apostolicæ sollicitudinis curam vestris possit in parte ista gravaminibus provideri, auctoritate vobis præsentium indulgemus, ne ultra primam mensuram in procuracione ipsa sitis ulterius prædictis fratribus obligati, sed expensis illis, quæ sufficere consueverant, sint contenti, nisi fortè facultates Ecclesie vestræ in tantum excreverint, quod sine gravamine, ampliato fratrum numero, ad solvendum debitum procurandi extendi possit quantitas expensarum. Nulli ergo, &c. Datum, &c.

NOTÆ.

1. (a) **Bellavilla.**] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* & in epistolis ipsius Pontificis editis Coloniae, fol. 65. ex quo Codice ita restituo textum hunc. Bellavilla oppidum est juxta Ararim, in regione Bellojocensi, Diocesis Lugdunensis, ut refert Papirius Mafonius in *descript. flum. Gall.* fol. 390. Ab eo nomen accepit monasterium hoc Ordinis D. Augustini, conditum ab Humberto anno 1160. de quo agunt Fratres Sarmath. *tom. 4. Gallia Christ.* fol. 144.

leg. final. Cod. de alluvion. leg. penult. Cod. de omni agro, lib. 11. l. 2. Cod. de fundis rei private, eodem lib. ibi: Unaqueque villa cum eo onere, cui nunc habetur obnoxia, ad novi domini jura migrabit, ut si quid adjecerit sumptus cura, vel solertia, quicquid mancipiorum, vel pecoris accreverit, capitationis, aut canonis augmentum non patiatur, sed solis dominis, hereditibusve minorum sit cessura felicitas. Et lege si mercus 25. §. via major, ff. locati: faciunt textus in l. 1. Cod. in quibus causis coloni, lib. 11. leg. cum satis 23. §. 1. vers. caveant, Cod. de agricolis, lib. 11. Docent Valascus de jure emphyt. quest. 16. num. 7. & quest. 27. in fine, aliis relatis Amaya in l. 4. Cod. de annonis & tribut. & in l. unic. C. de collat. duntaxat, num. 16. Rodriguez de annuis reddit. lib. 1. quest. 12. ex num. 9. & nos in cap. præter, de locat. Ratio

COMMENTARIUM.

2. **C**ertum est, auctis fructibus locati prædii census debentis non augeri pensionem ipsius,